

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΑΡΧΑΙΑ

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αριστοτέλους Πολιτικά (Θ 2, 1-4)

Ότι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην κοινὴν ποιητέον, φανερόν· τίς δ' ἔσται ἡ παιδεία καὶ τὰς χορὶ παιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. Νῦν γὰρ ἀμφισβητεῖται περὶ τῶν ἔργων. Οὐ γὰρ ταύτα πάντες ὑπολαμβάνουσι δεῖν μανθάνειν τοὺς νέους οὔτε πρὸς ἀρετὴν οὔτε πρὸς τὸν βίον τὸν ἀριστον, οὐδὲ φανερὸν πότερον πρὸς τὴν διάνοιαν πρέπει μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἥθος· ἐκ τε τῆς ἐμποδὼν παιδείας ταραχώδης ἡ σκέψις καὶ δῆλον οὐδὲν πότερον ἀσκεῖν δεῖ τὰ χρησιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν ἢ τὰ περιττά (πάντα γὰρ εἰληφε ταῦτα κριτάς τινας). περὶ τε τῶν πρὸς ἀρετὴν μόνον ἔστιν ὅμολογούμενον (καὶ γὰρ τὴν ἀρετὴν οὐ τὴν αὐτὴν εὐθὺς πάντες τιμῶσιν, ὥστ' εὐλόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἀσκησιν αὐτῆς). Ότι μὲν οὖν τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι τῶν χρησιμῶν, οὐκ ἄδηλον· ὅτι δὲ οὐ πάντα, διηρημένων τῶν τε ἐλευθερίων ἔργων καὶ τῶν ἀνελευθερίων φανερον, καὶ ὅτι τῶν τοιούτων δεῖ μετέχειν ὅσα τῶν χρησιμῶν ποιήσει τὸν μετέχοντα μὴ βάναυσον. Βάναυσον δ' ἔργον εἶναι δεῖ τοῦτο νομίζειν καὶ τεχνην ταύτην καὶ μάθησιν, ὅσαι πρὸς τὰς χρησιεις καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς ἀρετῆς ἀχρηστον ἀπεργάζονται τὸ σῶμα τῶν ἐλευθέρων ἢ τὴν διάνοιαν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ

- A.** Από το κείμενο που σας δίνεται να αποδώσετε στη νέα ελληνική το απόσπασμα: «ἐκ τε τῆς ἐμποδὼν παιδείαςἢ τὴν διάνοιαν». [Μονάδες 10]
- B.** Να γράψετε τις απαντήσεις των θεμάτων που ακολουθούν:

 - B.1.** Με βάση το περιεχόμενο της πρώτης περιόδου του πρωτότυπου κειμένου και λαμβάνοντας υπόψη σας και το κείμενο που

προηγείται από αυτό, να παρουσιάσετε τις συγκεκριμένες προτάσεις του Αριστοτέλη για το εκπαιδευτικό σύστημα.

[Μονάδες 10]

- B.2.** «**ἐκ τε τῆς ἐμποδὼν παιδείας...καὶ πρὸς τὴν ἀσκησιν αὐτῆς**». Ποιους προβληματισμούς εκφράζει στο συγκεκριμένο χωρίο ο Αριστοτέλης σχετικά με το περιεχόμενο της παιδείας της εποχής του καθώς και με την προσέγγιση της αρετής;

[Μονάδες 10]

- B.3.** «**Οτι μὲν οὖν τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι.....ἡ τὴν διᾶνοιαν**»: Στο απόσπασμα του πρωτότυπου κείμενου ο Αριστοτέλης δίνει τους βασικούς στόχους που κατά τη γνώμη του πρέπει να έχει η παιδεία. Στο μεταφρασμένο κείμενο που ακολουθεί παρουσιάζει το είδος του πολιτεύματος που θεωρεί ότι είναι η χειρότερη μορφή δημοκρατίας. Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά αυτού του πολιτεύματος και πώς η παιδεία που προτείνει στο πρωτότυπο κείμενο θα μπορεύσει να αποτρέψει την επικράτηση του συγκεκριμένου φάσλου πολιτεύματος;

Αριστοτέλους Πολιτικά (Δ4, 26)

Μια άλλη μορφή δημοκρατίας είναι αυτή στην οποία ισχύουν όλα τα προηγούμενα, η υπέρτατη όμως αρχή είναι τώρα ο λαός, όχι ο νόμος: είναι η περίπτωση κατά την οποία τα ψηφίσματα έχουν μεγαλύτερη ισχύ από το νόμο: αυτό συμβαίνει όταν στην πόλη υπάρχουν και δρουν δημαγωγοί. Στις δημοκρατικές πόλεις που κυρενιούνται κατά το νόμο, δεν κάνει ποτέ την εμφάνισή του δημαγωγός, αλλ' είναι οι άριστοι πολίτες που έχουν την πρωτοκαθεδοία. Οι δημαγωγοί κάνουν την εμφάνισή τους εκεί όπου οι νόμοι δεν αποτελούν την υπέρτατη αρχή.

[Μονάδες 10]

- B.4.** Ποια σημασία έχει η λέξη πόλις στον αρχαίο ελληνικό λόγο και ποιο είναι το συγκεκριμένο περιεχόμενό της στα Πολιτικά του Αριστοτέλη;

[Μονάδες 10]

- B.5.** α) **μεθεξη, επίσκοπος, ουσία, δέηση, οισοφάγος:** Με ποιες λέξεις του κείμενου από το πρωτότυπο σχετίζονται ετυμολογικά οι παραπάνω;

[Μονάδες 5]

β) νομοθετητέον, ύπολαμβάνουσι, όμολογούμενον,
διηρημένων, ἀπεργάζονται: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις στα συνθετικά τους μέρη και από το δεύτερο συνθετικό τους να σχηματίσετε μία παράγωγη λέξη της νέας ελληνικής γλώσσας για καθένα απ' αυτά.

[Μονάδες 5]

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

*Ινα δ', ὡς ἀνδρες Αθηναῖοι, μὴ μακρὰ λίαν λέγων
ἐνοχλῶ, τὰ κεφάλαια ὡν συμβουλεύω φράσας ἄπειμι.*

*Παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἔχθροὺς
κελεύω, ἀμύνεσθαι δὲ καὶ βασιλέα καὶ πάντας, ἀν
ἀδικεῖν ἐπιχειρῶσι, ταύτη τῇ αὐτῇ δυνάμει φημὶ δεῖν,
ἄρχειν δὲ μηδενὸς μήτε λόγου μήτ' ἔργουν ἀδίκου, τὰ δ'
ἔργα ἡμῶν ὅπως ἄξια τῶν προγόνων ἔσται σκοπεῖν, μὴ
τοὺς ἐπὶ τοῦ βήματος λόγους. Καν ταῦτα ποιῆτε, καὶ ὑμῖν
αὐτοῖς καὶ τοῖς τάναντίᾳ πείθουσι συμφέροντα πράξετε.
οὐ γὰρ ὀργιεῖσθε αὐτοῖς ὕστερον, νῦν ἀμαρτόντες.*

[Δημόσθένους Περὶ τῶν συμμοριῶν 41]

[- οὐ γὰρ ὀργιεῖσθε **αὐτοῖς**: ενοεῖ τοῖς τάναντίᾳ πείθουσι.

- νῦν ἀμαρτόντες = για τυχὸν εσφαλμένη απόφασή σας

τώρα }

Δ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

- α) δυνάμεις: αιτιατική ενικού.
- β) μηδενός: γενική πληθυντικού στο αρσενικό γένος.
- γ) ὑμῖν αὐτοῖς: γενική πληθυντικού του αρσενικού γένους στο γ' πρόσωπο (καὶ τους δύο τύπους).
- δ) πάντας: δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος.
- ε) ἀμαρτόντες: δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος.

[Μονάδες 5]

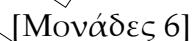
2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

- α)** ἄπειμι: β' ενικό προστακτικής ενεστώτα.
- β)** φημί: γ' πληθυντικό παρατατικού.
- γ)** πείθονται: β' πληθυντικό υποτακτικής β' αορίστου μέσης φωνής.
- δ)** συμφέροντα: ο αντίστοιχος τύπος στον μέλλοντα.
- ε)** ἐπιχειρῶσι: ο αντίστοιχος τύπος στην ευκτική.

[Μονάδες 5]

3. **α) ὥν, β) ἀμύνεσθαι, γ) τῇ αὐτῇ, δ) λόγον, ε) τῶν προγόνων, στ) ταῦτα: να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις.**

[Μονάδες 6]

4. ἂν ταῦτα ποιῆτε - πράξετε: να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου και να τον μετατρέψετε σε απλή σκέψη του λέγοντος.

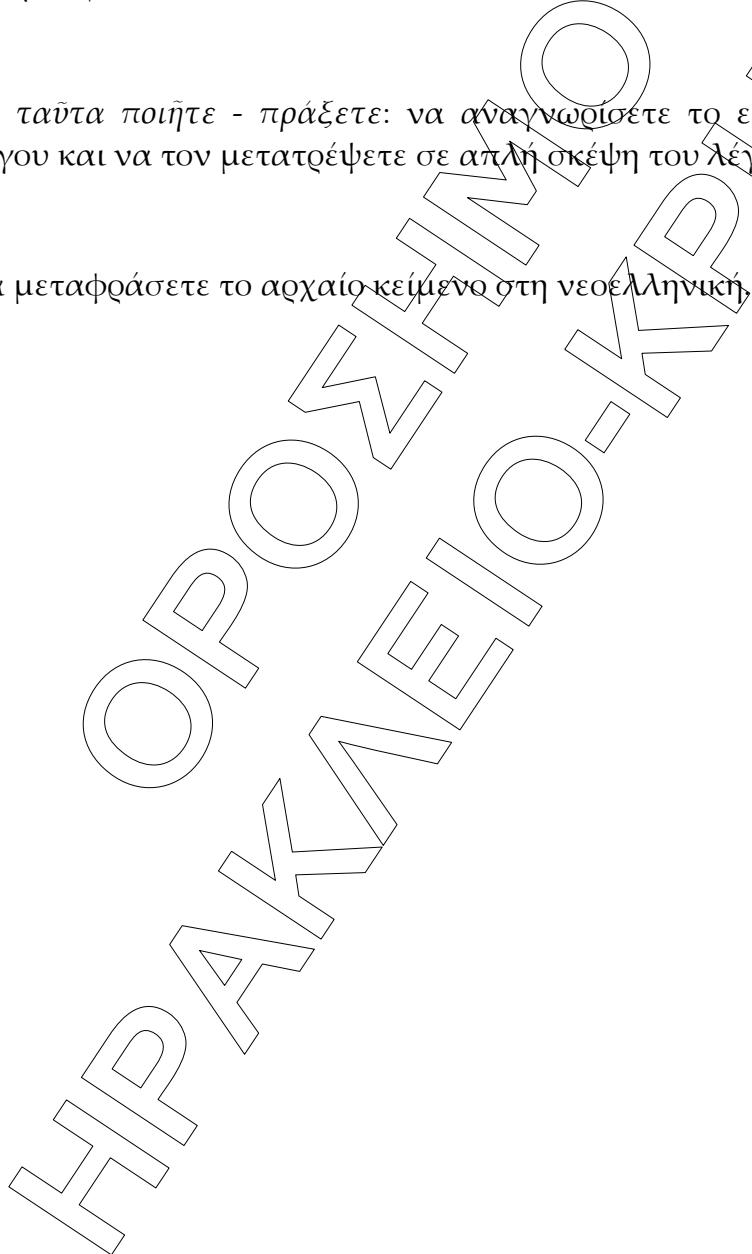

[Μονάδες 4]

5. Να μεταφράσετε το αρχαίο κείμενο στη νεοελληνική,

[Μονάδες 20]

ΘΑΡΑΚΗ ΕΛΩΚΗ ΚΟΡΟΚΗ ΤΑΥΤΑ